

Szenes Zoltán

Félidőben

ANATO-főtitkár által felkért szakértői csoportnak az új stratégiai koncepcióval kapcsolatos ajánlásait május 17-én Madeleine Albright elnök és Jeroen van der Veer alelnök mutatta be az Észak-atlanti Tanácsnak. Az 58 oldalas tanulmány a *NATO 2020: garantált biztonság, dinamikus működés* címet viseli. A 12 fős „bölcsek tanácsa” közel egy év alatt kemény munkát végzett: 21 különböző konferencián, szemináriumon, megbeszélésen vett részt, konzultált valamennyi NATO-partnerségi szerveződéssel, tárgyalásokat folytatott az ENSZ-szel, az EU-val és az EBESZ-szel. Tagjai megfordultak minden tagországban, tanulmányozták a tag- és partnerországok hivatalos véleményét, felhasználták a csoport által felkért több tucat szakértő javaslatát. A dokumentum prezentálásával befejeződött az új stratégiai koncepció megalkotásának „elmelkedő” fázisa, ami egyúttal a szakértői csoport megszűnését is jelentette.

Talán ez a sokféle hatás az oka, hogy az ajánlások általánosan sikerültek, kevés újdonságot tartalmaznak, s láthatóan a konszenzus kialakítására törekedtek. Érdekes viszont a jelentés szerkezete és műfaja. Az első rész foglalja össze az új stratégiai koncepció elkészítésével kapcsolatos ajánlásokat, míg a terjedelmesebb második részletes elemzést és további javaslatokat tartalmaz – tehát nemcsak az új stratégiát alapozza meg, hanem konkrét hozzájárulást is jelent a NATO-főtitkár készülő reformcsomagjához, a szövetség közelebbi és távolabbi feladataihoz.

A tanulmány megállapítja, hogy bár szükség van az új stratégia elkészítésére, az 1999-es koncepció számos eleme (kollektív

védelem, tömegpusztító fegyverek elterjedése stb.) a jövőben is érvényes lesz. Mivel a hagyományos katonai támadás veszélye a belátható jövőben meglehetősen kicsi, a NATO-nak fel kell készülnie az olyan új típusú kihívásokra is, mint például a rakétavédelem, a terrorizmus elleni harc vagy a számítógépes hálózatok elleni támadások. A NATO továbbra is regionális szervezet marad, s jobban be kell illeszkednie a nemzetközi munkamegosztásba. Éppen ezért fontos feladat új kapcsolatok kiépítése számos nemzetközi biztonsági szereplővel, mint például a Sanghaji Együttműködési Szervezettel vagy a Kollektív Biztonsági Szerződés Szervezetével. A globalizációs elképzelések visszafogásának szándékát mutatja, hogy a szerzők javasolják a NATO területen kívüli szerepvállalása kritériumainak rögzítését. Ebből a szempontból kulcsfontosságúnak ítélik az afganisztáni művelet sikerét, a tapasztalatok feldolgozását és hasznosítását. A tanácsadók szerint a NATO jövője nemcsak egy jól megfogalmazott stratégiától, hanem a működés hatékonyságának javításától is függ.

Júniusban megkezdődött a stratégiai koncepció megalkotásának második szakasza, amely a problémás kérdések Észak-atlanti Tanács nagyköveti szintű megtárgyalásából, a végleges szöveg elkészítéséből áll, amelyet a NATO-főtitkár szeptember végén mutat be. A novemberi lisszaboni csúcsig tartó rövid harmadik fázisban kell a konszenzust elérni, hogy a kormány- és államfők elfogadhassák a NATO hidegháború utáni harmadik stratégiai koncepcióját. A felelősség tehát nagy, szükség van a nyári hónapok hatékony felhasználására. ■